

נר א מ"י פ"ח מהלכות
מונח וזקוק הלכה (ב)
ז ג סגן ע"ש על טוש"ע
ח"מ סימן ע"ח פ"ח ז'
גה ב מ"י פ"ה מהל'
מלכס הלכה ג:

תורה אור השלם

1. ולקחתם אגרת אוזב
עובלתם בדם אשר בסף
והנעתם אל המשקוף
ואל שתי המזוזות מן
הדף אשר בסף ואתם
לא תצאו איש מפתח
ביתו עד בקר:
2. לך עמי בא בחדריך
וסור דלתך בערך חגי
בכעש רגע עד יעבר
ועם ישיבה כו ב
3. מחוץ תשכל תרב
ומתורבים אימה גם בחור
גם בתולה יזקק עם איש
שבה ובריש לב כה
4. כי עלה מות בחלוניו
בא בארמונתו להכריח
עולל מחוץ בחורים
מרחבות ידיו כו כ
5. ויהי רעב בארץ ויד
אברהם מצרימה לגור עם
כי קבד הרעב בארץ:
ביאשה כו ב
6. אם אמרנו נבוא העיר
הרעב בעיר ונתנו שם
ואם ישבענו פה ונתנו
ועתה לכו ונפלה אל
מחנה ארם אם יחיינו
נתנה ואם ימיתנו
ומתה מלכס ב ד
7. כי תצא אש ומצאה
קציה ונאכל ידש או
הקמה או השדה שלם
ישלם המבצר את
הבערה: שמות כב כ
8. פלה ? את החינו
שפר חזון אפר דעת אש
בציון והאכל יסודתה:
איכה ד יא
9. ואני אהיה לך באם יי
חומת אש קבד ולקבד
אזרה בתורה:
10. ונתנה דוד ויאמר
מי ישקני מים מבטח
בית לחם אשר פשע:
הקבעו שלש הגברים
במחנה פלשתים וישאבו
מים מבאר בית לחם
אשר בשער וישאו ויבאו
אל דוד ולא אבה
לשתותם וישך אתם ליי:
שמואל ב כב טו-טז:
11. ובל ישיב רשע
גולה ישלם בחקות
החיים הקלך לבלתי
עשות עול חוץ יחיה לא
ימות: ויחזקאל לב טו
12. ואחריו שמעון בן
אנא הרדי ויאספו
פלשתים לחיה ותהי שם
חלקת השדה מלאה
ערשים והעם גם מפני
פלשתים:
13. הוא יהי עם חייך
בפס דמים והפלשתים
נאספו שם למלקמה
ותהי חלקת השדה
מלאה ערשים והעם
נסו מפני פלשתים:
14. דברי הימים א יא יג
והתיצב בתוך
החלקה ויניח חץ את
פלשתים ויעשה ידו כו

לעולם יכנס אדם בכי טוב. מדקדק ר"מ מדמקדים כניסה
ליציאה דכונס מעיר אחרת איירי מדליף צריש
פסחים (דף ד. וס) מנצרכיה דמנפלא כגי לורח מלות דכתיב
וישכס אנריהם בצקר ודלמא משום כי טוב הוא דלא השכיס אלף ודאי
מזיתו לא שייך למימר שינא ככי
טוב שמכר המוקשים והפחמים
והע"ג והכא מיימי קרל וחסה לא
תאלו איש מפתח ביתו עד נקר
משמע דמזיתו נמי מיירי יש לומר
דכיון דהוא סכנתא חשיב כמו לעיר
אחרת וצ"ק דתענית (דף י:) מיימי
קרל דהנקר אור ור"י לומר דאין
לדקדק צוה דלחומיה דגמרה דכתיב
בפרק גמיה מדליקין (שבת דף לז:)
כיון השמעות כהכר עין זה כונס זה
יואל וצפרק עושין פסין (ערוזין דף
נא.) נמי אמרינן אכל אדם מטפס
ועולה מטפס ויורד והא דליף מישכס
אנריהם צפרק שפיר ליף דמשום כי
טוב לא היה צריך לחסר כיון דלול
לדבר מנהו דלחומיה מנהו אין נוקוין:
שמלאך המות מספיד שם
בכ"ו. * לא גרסינן
שנאמר למכמש יפקיד כליו דגני
עשרה מסעות של סנהריב כתיב האי
קרל (ביטע"י) זא על עית ענר
במגורו למכמש יפקיד כליו:
מהו הוציא עצמו בממון חבריו.
הוציעה ליה אי חייב לשלם
כשהליל עלמנו מפני פקוח נפש:
דלא שביק דהו אחלו"פ. במרוויחו
כתיב וינילה של שעורים שלא
נעלוה ע"מ לשלם עדשים ושל עדשים
שלא לקחמו ממי שזכה נה:

ה"ג
ת"ר דבר בעיר אל יכנס אדם יחיד לבית הכנסת שמלאך המות מפקיד שם
כליו וה"מ היכא דלא קרו ביה רדקי ולא מצלו ביה עשרה ת"ר כלבים בוכים
מלאך המות בא לעיר כלבים משחקים אליהו הנביא בא לעיר וה"מ דלית
בהו נקבה: יתיב רב אמי ורב אסי קמיה דר' יצחק נפחא מר א"ל לימא
מר שמעתתא ומר א"ל לימא מר אגדתא פתח למימר אגדתא ולא שביק
מר פתח למימר שמעתתא ולא שביק מר אמר להם אמשול לכם משל למה
הדבר דומה לאדם שיש לו שתי נשים אחת ילדה ואחת זקניה ילדה מלקטת לו
שחורות נמצא קרה מכאן ומכאן אמר להן אי הכי אימא לכו מלתא דשוויא לתרווייכו כי תצא אש
ומצאה קוצים תצא מעצמה שלם ישלם המבעיר את הבערה אמר הקב"ה עלי לשלם את הבערה שהבערתי
אני הצייתו אש בציון שנאמר ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה ואני עתיד לבנותה באש שנאמר ואני
אזיה לה חומת אש סביב ולכבוד אזיה בתוכה שמעתתא פתח הכתוב בנזקי ממונו וסיים בנזקי גופו
לומר לך אשן משום חציו: וייתאווה דוד ויאמר מי ישקני מים מבאר בית לחם אשר בשער ויבקעו שלשת
הגבורים במחנה פלשתים וישאבו מים מבאר בית לחם אשר בשער ויבקעו שלשת
אמר ר"ג טמון באש קמיבעיא ליה אי כר' יהודה אי כרבנן ופשטו ליה מאי קא מיבעיא ליה אמר רבא
גדישים דשעורים דישאל הוה דהוה מטמרי פלשתים בהו וקא מיבעיא ליה מהו להציל עצמו בממון חבריו
שלחו ליה א"אסור להציל עצמו בממון חבריו אבל אתה מלך אתה ²[ומלך] פורץ לעשות לו דרך
ואין מוחין בידו ורבנן ואיתמא רבה בר מרי אמרו גדישים דשעורים דישאל הוה וגדישים דעדשים
דפלשתים * וקא מיבעיא להו * מהו ליטול גדישין של שעורים דישאל ליתן לפני בהמתו על מנת לשלם
גדישין של עדשים דפלשתים שלחו ליה ¹¹חבול ישיב רשע גולה ישלם אע"פ שגולה משלם רשע הוא
אבל אתה מלך אתה ומלך פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו בשלמא למאן דאמר לאחלו"פ
היינו דכתיב חד קרא ותהי שם חלקת השדה מלאה ערשים וכתיב חד קרא ותהי חלקת השדה מלאה
שעורים אלא למאן דאמר למקלי מאי איבעיא להו ליה תרי קראי אמר לך דהו נמי גדישים דעדשים
דישראל דהו מוטמו בהו פלשתים בשלמא למאן דאמר למקלי היינו דכתיב ¹⁴ויתיצב בתוך החלקה
ויצילה אלא למ"ד לאחלו"פ מאי ויצילה דלא שבק להו לאחלו"פ בשלמא הני תרתי היינו דכתיב תרי קראי

כדי טוב. צדור חמה זורחת ילין צמלון ולא ימפין עד שתשך
ולצקר לא ישכס לנחת עד שיאיר. כי טוב לישנא מעליא האור כי טוב
כלומר טוב הוא לנחת צו ולכנס צו מפני המזיקין והליסטין: **ת"ר**.
הרכבו של מלאך המות: **אימה**. אימת מות של מלאך ולא בגלוי
כל קי: **רסאה**. דבר: **סכר** כ"ו.
ססה חלונות: **אם** אמרנו כו'. צלרנבה
אנשים מלורעים: **דליכא ספק נפשו**.
צמקוס שמגלה שם: **סא שטע**.
וספייה דקרל ועמה לכו ונפלה אל
מחנה ארס אם יחיונו נחיה וגו':
וה"מ **דלית כחו נקבה**. דהתם משום
נקבה הוא דעבדי: **דשוויא לתרווייכו**.
אגדתא ושמעתתא דגבר אחד ושניכס
שוין זה שממרו ותפלו זה: כי
סלא מעלמא. אהנו גרמנו לו
שקלקלו והנטייה הקצ"ה לשלם סאלו
הוא הצעירה: **ססה הכתוב בנזקי**.
שהזיק ממונו דכתיב כי תלם משמע
מעלמא שהדליק בתוך שלו והלכה
ודלקה בתוך של חניו: **וסיים בנזקי**
גופו. שקראו מבעיר צדיים: **משום**
סליו. גורק חן שמויק למרחוק
דליכו גופיה עבדי הכא נמי איכו
גופיה עבדי ונפקא מיניה לחייבו דד'
דכתיב אס הזקק זה ארס דלמחרינן
צפ"צ (דף גב.) **אשר כשער**. סנהדרין
זקני השער: **טמון כלאש קמיכטיא**
ליה. מעשה זא לפניו צמחא שפרשו
אנשו גדיש של ישראל ונלך לשאלו
הלכה אס חייבין לשלם כלים העמומים
במוכו כר' יהודה או פטורין כרבנן:
גדישין דשעורין הוו. אקרל סמין
דכתיב * ותהי חלקת השדה מלאה
שעורין: **מלך פורץ**. גדר שדה אחרים
לעשות לו דרך ולחלו"פין שלו דלמרי'
צפ"צ (דף ק:) דרך המלך אין לה
שיעור: **מלאה שעורים** כו'. דכתיב
הימים: **מלאה עדשים**. כספר שמואל:
וינילה. שלא ישרפו הואל ואסור
להליל את עלמנו בממון חניו:
ה"ג

לעולם יכנס אדם בכי טוב.
הוא רבא בעיר רתחא.
עין שמונת רביש' סימן
קלה: שם מהו ליטול
גדישין וכו'. עין סנהדרין
דף כ ע"ב תורה מלך:
תוב' ר"ה שמלאך וכו'
לא רשע. עין גג המלך
שנזקק פשוט גימ' ורסי'
סל"ח וי"ד אות כה:

לעולם יכנס אדם בכי טוב.
הוא רבא בעיר רתחא.
עין שמונת רביש' סימן
קלה: שם מהו ליטול
גדישין וכו'. עין סנהדרין
דף כ ע"ב תורה מלך:
תוב' ר"ה שמלאך וכו'
לא רשע. עין גג המלך
שנזקק פשוט גימ' ורסי'
סל"ח וי"ד אות כה:

הגהות הב"ח

(ב) ג' דלפניו חרו וקא
מיבעיא:

גליון הש"ס

גמ' רבא בעיר רתחא.
עין שמונת רביש' סימן
קלה: שם מהו ליטול
גדישין וכו'. עין סנהדרין
דף כ ע"ב תורה מלך:
תוב' ר"ה שמלאך וכו'
לא רשע. עין גג המלך
שנזקק פשוט גימ' ורסי'
סל"ח וי"ד אות כה:

מוסף רש"י

לעולם יכנס אדם בכי טוב.
הוא רבא בעיר רתחא.
עין שמונת רביש' סימן
קלה: שם מהו ליטול
גדישין וכו'. עין סנהדרין
דף כ ע"ב תורה מלך:
תוב' ר"ה שמלאך וכו'
לא רשע. עין גג המלך
שנזקק פשוט גימ' ורסי'
סל"ח וי"ד אות כה:

לעולם יכנס אדם בכי טוב.
הוא רבא בעיר רתחא.
עין שמונת רביש' סימן
קלה: שם מהו ליטול
גדישין וכו'. עין סנהדרין
דף כ ע"ב תורה מלך:
תוב' ר"ה שמלאך וכו'
לא רשע. עין גג המלך
שנזקק פשוט גימ' ורסי'
סל"ח וי"ד אות כה:

לעולם יכנס אדם בכי טוב.
הוא רבא בעיר רתחא.
עין שמונת רביש' סימן
קלה: שם מהו ליטול
גדישין וכו'. עין סנהדרין
דף כ ע"ב תורה מלך:
תוב' ר"ה שמלאך וכו'
לא רשע. עין גג המלך
שנזקק פשוט גימ' ורסי'
סל"ח וי"ד אות כה:

הגהות הב"ח

(ב) ג' דלפניו חרו וקא
מיבעיא:

גליון הש"ס

גמ' רבא בעיר רתחא.
עין שמונת רביש' סימן
קלה: שם מהו ליטול
גדישין וכו'. עין סנהדרין
דף כ ע"ב תורה מלך:
תוב' ר"ה שמלאך וכו'
לא רשע. עין גג המלך
שנזקק פשוט גימ' ורסי'
סל"ח וי"ד אות כה:

מוסף רש"י

לעולם יכנס אדם בכי טוב.
הוא רבא בעיר רתחא.
עין שמונת רביש' סימן
קלה: שם מהו ליטול
גדישין וכו'. עין סנהדרין
דף כ ע"ב תורה מלך:
תוב' ר"ה שמלאך וכו'
לא רשע. עין גג המלך
שנזקק פשוט גימ' ורסי'
סל"ח וי"ד אות כה:

לעולם יכנס אדם בכי טוב.
הוא רבא בעיר רתחא.
עין שמונת רביש' סימן
קלה: שם מהו ליטול
גדישין וכו'. עין סנהדרין
דף כ ע"ב תורה מלך:
תוב' ר"ה שמלאך וכו'
לא רשע. עין גג המלך
שנזקק פשוט גימ' ורסי'
סל"ח וי"ד אות כה:

הכונם פרק ששי בבא קמא

ס.א.

עין משפט
נר מצוה

גו א מ"י פ"ד מהלכות
נוקד ממון הלכה ג סמג
פסוק סנה ע"ש ח"מ ס"י
מ"ה פ"ד ג'
גו ב מ"י שם ובגמ
בבב"ב ע"פ ח"מ
פ"ד ע"ש שם פ"ד ה'
גו ג מ"י שם הלכה ג'
נוש"ע שם פ"ד ה'
גו ד מ"י פ"ג מהל'
ממנו ע"ש ה' ב'
ס ה"ה שם הלכה ג'

ה"ג קראי למה לי ולא גרסינן תרי: מכדי גמרא שנתו ליה. לא נכרך אלף ללמוד הלכה כמו ששלחו לו ומאי ולא אזה: דעבד לשם שמים. כיון דאיכא איסורא גבי איניש דעלמא: מתני' דרך הרבים. י"ו אמות מעגלות דדגלי מדכר ילפינן במסכת שנת (ו' טז.): **גמ' תנא ר' יודן קא חשיב לממעלה למטה שש אמוס או חמש אמוס או ד' אמוס פטור.** דק"ל עד למעלה וסנא כרא קחשיב למטה למעלה שסי אמוס או שלש אמוס חייב. וד' אמות פטור דק"ל עד ולא עד ככלל. וכוון ש"ן בד' אמות דפטור למנא דידן עד ועד ככלל למנא כרא עד ולא עד ככלל: ואפילו בשדה קוים. אפילו היטה שדה שקופלת (ו) [לשם] האור מעל לגדר מלאה קוים שנות האש לצער זה ולגדר פטור: לא שנו. דפטור: אלא בקולחם. אש שקולח מתמר ועולה למעלה: אכל נכספס. שהרוח מטה אותה וכופה לגדרין ומפסיק השלהבת ודולגת לשון מורי. ילפנא אחרינא נכספת אש נמוכה הולכת ונכרכת בעצמים ונקמטים שעל גבי קרקע הלך אפילו עברה דרך רה"ר רחב מאד חייב: כמה דכריס אמורים. לאש עברה דרך רה"ר פטור: שוליים. לקמיה מפרש: ר"א. במתניתין (ו) [ע"ב]: אריסא דדלא. יאור קטן שדולין ממנו ומשקין שדות: מאן דאמר נהר ממש אע"ג דליס כיה מ"א. דהואיל ורחב הוא כדרך הרבים: מפסיקין לפאה. להניח פאה מכל אחד ואחד: הנחל שדה מכאן ושדה מכאן ונחל עמוק באמצע חייב להניח פאה מכל אחד ואחד: דרך היסוד. ארבע אמות: שוללן. מתקבלין כמו מן השלל של בליים (נ"ה ק"ו). דבר אחר לשון שלל ומלקוח (במדבר ל"א) דבר המקובץ: שמתקסם שלל לאגפיה. שמשקין אותן ממנה וכן עושין פירות: באגני

אלא למ"ד טמון באש קמוביעיא ליה מאי איבעי ליה קראי אמר לך טמון וחדא מהנד קמוביעיא ליה בשלמא למ"ד הני תרתי היינו דכתיב ו'לא אבה דוד לשחותם אמר כיון דאיכא איסורא לא ניהא לי אלא למ"ד טמון באש קא מבעיא ליה מכדי גמרא הוא דשלחו ליה מאי לא אבה דוד לשחותם דלא אמרינהו משמיהו אמר כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי כל המוסר עצמו למות על דברי תורה אין אומרים דבר הלכה משמו יוסיך אותם לה' בשלמא למ"ד הני תרתי משום דעבד לשם שמים אלא למ"ד טמון באש מאי ויסיך אותם לה' דאמרינהו משמא דגמרא: מתני' "עברה גדר שהוא גבוה ד' אמות או דרך הרבים או נהר פטור: גמ' והתניא עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות חייב אמר רב פפא (ו) תנא ר' יודן קא חשיב לממעלה שש אמות פטור חמש אמות פטור עד ארבע אמות פטור תנא כרא מלמעלה למעלה קא חשיב שתי אמות חייב שלש אמות חייב עד ארבע אמות חייב אמר רבא ד' אמות שאמרו דפטור אפילו בשדה קוים אמר רב פפא ומשפת קרצים ולמעלה ד' אמות אמר רב ילא שנו אלא א"ב בקולחת אבל בנכפפת אפילו עד מאה אמה חייב ושמואל אמר מתני' בנכפפת אבל בקולחת אפי' כל שהוא פטור תניא כוותיה דרב בר"א בקולחת אבל בנכפפת ועצים מצויין לה אפילו עד מאה מיל חייב: עברה נהר או שלולית שהם רחבים ח' אמות פטור: דרך הרבים: מאן תנא אמר רבא ר"א היא (ו) דתנן רבי אליעזר אומר שש עשרה אמות כדרך רה"ר (ו) (פטור):

או נהר: רב אמר נהר ממש ושמואל אמר אריתא דדלאי מ"ד נהר ממש אע"ג דליכא מיא ומ"ד אריתא דדלאי אי אית ביה מיא אין אבל לית ביה מיא לא תנן התם (ו) ואלו מפסיקין לפאה והשולולית ה' ודרך היחוד ודרך הרבים מאי שוללית שם רב ביבי א"ר יוחנן אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה מאן דאמר מקום שמי גשמים שוללית שם כ"ש אמת המים ומאן דאמר אמת המים אבל מקום שמי גשמים שוללית שם לא מפסקי דהנהו באגני

דברייתא למעלה למטה קא חשיב דבעינן אחר לא מיפרש אלף עד ולא עד ככלל דכלל מקום ד' אמות כלמעלה מד' אמות ובמתניתין לא קתני עד דבארבע אמות פטור ואפילו קתני במתניתין עד כמו דברייתא אין שייך להקשות דפשיטא דמתניתין לא מיפרשא אלף למעלה למטה ובדייתא לא מיפרשא אלף קתני עד או שייך למפרך שפיר אי נמי בשניהם אין עד שייך למפרך שפיר דמתניתין קתני בד' אמות פטור ובדייתא קתני חייב ור"ת אי בשניהם אין עד אמאי אכתיב לשנוי מתניתין למעלה למטה ובדייתא למעלה לימא מתניתין ד' אמות דוקא בלא עד ובדייתא מיפרשא בעד וי"ל דכיון דלא קתני עד לא כאן ולא כאן סברה הוא דכי היכי דהך מיפרשא בעד הך נמי מיפרשא בעד (ו):

לא שנו א"א בקולחת. אגדר קאי וגרס אלף בנכפפת אפי' עד מאה מאה מיל דמיל לא שייך לגדר נראה ה"ר ואין נראה דהא בסמוך מיימי משנה דדרך הרבים ואמרינן עלה מאן תנא משמע דעד השתא לא איירי זה אע"ג דבדייתא דתניא כוותיה גרס מיל דנרוחב איירי ולא בגובה דקתני ועצים מצויין לה מ"מ שפיר קאמר תניא כוותיה דברייתא מוקמה למתניתין בקולחת: דרך הרבים מאן תנא רבי אליעזר היא. אמתניתין קאי והוי קסם ואח"כ מחלוקת: מאן דאמר נהר ממש אע"ג דלית ביה מיא. ואע"ג דכרשות הרבים בעי ט"ו אמות הכא כני ביה אמות ממון שהנהר עמוק וגם יש בו קרירות מים שעוזרים בו תמיד: אלא מפסיקין אפאה ב"ו. גרס בסדר המשנה דרך היחוד ואח"כ דרך הרבים ומפרש צירושלמי דמשום סיפא אכתיב למיתני דקתני הכל מפסיקין לורעים ואינו מפסיק לאילן דקמ"ל דאפילו דרך הרבים אינו מפסיק לאילנות ועוד [קא] חשיב שם שביל היחוד ושביל הרבים הקבוע צימות החמה וצימות הגשמים והשתא שביל היחוד איכתיב לאשמעינן דאע"פ שהוא קטן מדרך מפסיק מאחר שהוא קבוע ודרך היחוד אכתיב דס"ד כיון שאין קבוע לא מפסיק אע"פ שהוא רחב ושביל הרבים אכתיב דס"ד לחינה דשביל היחוד הוא דבעינן קבוע צימות החמה וצימות הגשמים אכל שביל הרבים אע"פ שאין קבוע צימות הגשמים מפסיק קא משמע לן:

שמתקבצין אמת ממנה וכן עושין פירות: באגני

דברייתא למעלה למטה קא חשיב דבעינן אחר לא מיפרש אלף עד ולא עד ככלל דכלל מקום ד' אמות כלמעלה מד' אמות ובמתניתין לא קתני עד דבארבע אמות פטור ואפילו קתני במתניתין עד כמו דברייתא אין שייך להקשות דפשיטא דמתניתין לא מיפרשא אלף למעלה למטה ובדייתא לא מיפרשא אלף קתני עד או שייך למפרך שפיר אי נמי בשניהם אין עד שייך למפרך שפיר דמתניתין קתני בד' אמות פטור ובדייתא קתני חייב ור"ת אי בשניהם אין עד אמאי אכתיב לשנוי מתניתין למעלה למטה ובדייתא למעלה לימא מתניתין ד' אמות דוקא בלא עד ובדייתא מיפרשא בעד וי"ל דכיון דלא קתני עד לא כאן ולא כאן סברה הוא דכי היכי דהך מיפרשא בעד הך נמי מיפרשא בעד (ו):

לא שנו א"א בקולחת. אגדר קאי וגרס אלף בנכפפת אפי' עד מאה מאה מיל דמיל לא שייך לגדר נראה ה"ר ואין נראה דהא בסמוך מיימי משנה דדרך הרבים ואמרינן עלה מאן תנא משמע דעד השתא לא איירי זה אע"ג דבדייתא דתניא כוותיה גרס מיל דנרוחב איירי ולא בגובה דקתני ועצים מצויין לה מ"מ שפיר קאמר תניא כוותיה דברייתא מוקמה למתניתין בקולחת: דרך הרבים מאן תנא רבי אליעזר היא. אמתניתין קאי והוי קסם ואח"כ מחלוקת: מאן דאמר נהר ממש אע"ג דלית ביה מיא. ואע"ג דכרשות הרבים בעי ט"ו אמות הכא כני ביה אמות ממון שהנהר עמוק וגם יש בו קרירות מים שעוזרים בו תמיד: אלא מפסיקין אפאה ב"ו. גרס בסדר המשנה דרך היחוד ואח"כ דרך הרבים ומפרש צירושלמי דמשום סיפא אכתיב למיתני דקתני הכל מפסיקין לורעים ואינו מפסיק לאילן דקמ"ל דאפילו דרך הרבים אינו מפסיק לאילנות ועוד [קא] חשיב שם שביל היחוד ושביל הרבים הקבוע צימות החמה וצימות הגשמים והשתא שביל היחוד איכתיב לאשמעינן דאע"פ שהוא קטן מדרך מפסיק מאחר שהוא קבוע ודרך היחוד אכתיב דס"ד כיון שאין קבוע לא מפסיק אע"פ שהוא רחב ושביל הרבים אכתיב דס"ד לחינה דשביל היחוד הוא דבעינן קבוע צימות החמה וצימות הגשמים אכל שביל הרבים אע"פ שאין קבוע צימות הגשמים מפסיק קא משמע לן:

שמתקבצין אמת ממנה וכן עושין פירות: באגני

תורה אור השלם

1. ר' יודן קא חשיב לשלש הגבירות בפסוקה פלשתיים ושאובו מים מבאר בית לרם אשר בשער השואו ובא אל דוד ולא אבה לשחותם ויפק אמת לך: שמואל ב כג טו

מוסף רש"י

ואלו מפסיקין לפאה. לתם שמי פחות (מחמת שמי). הנחל. כגון נחל איזן אשר לא יעברו בו ולא חרש. קרקע קשה מלא צורות ואבנים שאין רחוי לחרשה (ושב"ט ב"ב הו.). והשולולית. קבוצת מי גשמים (שם) ואם יש שם ריעה מכאן ומכאן שנת פאה לכל אחד ואחד, דהיא שוללת מפסקא להו (מתנות ש"ס). ודרך הרבים. ט"ו אמה (שם).